

Κύπρος και Κρήτη

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου

Κύπρος και Κρήτη ήταν μακριά από την Κωνσταντινούπολη, την πρωτεύουσα της Αυτοκρατορίας (330 μ.Χ. - 1923 μ.Χ.).

- Του Μητρ. Αρκαλοχωρίου Ανδρέα (Ομ. Καθηγητή Θεολογικής Α.Π.Θ.)

Οι περιπέτειες όμως, της ιστορίας, με τους χειμώνες, αλλά και τα καλοκαίρια, δεν διαμέλισαν στους δεκαέξι αυτούς αιώνες, την Κύπρο. Είχαμε βέβαια εγκαταστάσεις μουσουλμάνων ή εξισλαμισμούς και στις δυο ναυαρχίδες της νοτιοανατολικής Μεσογείου. Όμως, η Ορθόδοξη πίστη και η Ελληνική γλώσσα κυριαρχούσαν αριθμητικά και με διαφορά στην Κύπρο, αλλά και στην Κρήτη.

Η Κύπρος, με την Αυτοκέφαλη Αρχιεπισκοπή της, ενδυναμώνεται στους αιώνες αυτούς, από τα πλησιόχωρα πρεσβυγενή Πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Αντιοχείας, ιδιαιτέρως δε από τα Ιεροσόλυμα, με την εκεί Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού, αλλά και την Αρχιεπισκοπή Σινά. Τα εκκλησιαστικά αυτά κέντρα λειτούργησαν, από γενιά σε γενιά, ως πυλώνες για τον Ορθόδοξο ελληνόγλωσσο λαό της Κύπρου, που συμβίωνε και μέσα στα παραπατήματα του χρόνου, με την μουσουλμανική τουρκόφωνη και ελληνόφωνη μειονότητα.

Η Κρήτη, σ' όλους αυτούς τους αιώνες, έχει την εκκλησιαστική της και ευρύτερα την πολιτιστική της αναφορά, στην Κωνσταντινούπολη, όπου η έδρα του Οικουμενικού μας Πατριαρχείου. Η διαμόρφωση των εθνικών κρατών στα

Βαλκάνια, με πρώτο το Ελληνικό (1830), δημιουργεί νέα δεδομένα.

Κύπρος και Κρήτη μετέχουν δυναμικά στην επανάσταση του 1821. Στον αγώνα σφαγιάζονται οι εκκλησιαστικές ηγεσίες των, μετά δημογερόντων και λαού. Η Κύπρος, επειδή όντως, «κείται μακρά» του εθνικού μας κέντρου, της Αθήνας, συνεχίζει τον αιωνόβιο σύνδεσμό της με τα πρεσβυγενή Πατριαρχεία, το Σινά και ιδιαιτέρως με τα Ιεροσόλυμα.

Για την Κρήτη, που κείται κοντά στην Αθήνα, ο εθνικός στόχος της ένωσης βρίσκει αναμφίβολα ευνοϊκότερες προϋποθέσεις. Τα προξενεία της Ελλάδας, αλλά και οι Κρητικοί απόφοιτοι του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου, που εγκαθίστανται στην Κρήτη, μεταδίδουν δεκαετίες πριν από την Κύπρο, την εθνική συνείδηση, με την Ελληνική σημαία και τον εθνικό ύμνο. Αλλά και ο Ελληνικός στρατός φθάνει πολύ πιο σύντομα στην Κρήτη απ' ό,τι στην Κύπρο.

Ο ένοπλος αγώνας της Κύπρου (1955-1959), με στόχο την ενσωμάτωσή της στην Ελλάδα, καθυστερεί εξήντα (60) σχεδόν χρόνια, σε σχέση με την Κρήτη, όπου ο ενωτικός της αγώνας κορυφώθηκε το 1897, η δε ένωση έγινε το 1913.

Η ανεξάρτητη Κυπριακή Δημοκρατία (1960), το δεύτερο κράτος του Ελληνικού μας πολιτισμού, το «χρυσοπράσινο φύλλο ριγμένο στο πέλαγος», είναι τραγικό ότι τραυματίστηκε τον Ιούλιο του 1974. Ανατράπηκε τότε, από τη στρατιωτική κυβέρνηση της Αθήνας, ο συνεχώς επανεκλεγόμενος, από το 1960 έως το 1974, με την λαϊκή ετυμηγορία των Κυπρίων, Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο

Αρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Με την κάθοδο του Γρίβα στην Κύπρο το 1971 και με την ΕΟΚΑ Β', διεξήχθη ένας αγώνας να προσανατολιστεί σταθερά η πυραμίδα του Κυπριακού ελληνισμού προς το εθνικό μας κέντρο, την Αθήνα. Τα αποτελέσματα δεν ήταν τα αναμενόμενα, παρόλη την συμπαράσταση και των τριών Μητροπολιτών της Κύπρου, Πάφου, Κυρήνειας, Κιτίου, που ζητούσαν την παραίτηση του Μακαρίου από την προεδρία.

Οι δύο λαοί, η ελληνόγλωσση πλειοψηφία των Ορθόδοξων χριστιανών, με τους τουρκόφωνους ή ελληνόφωνους μουσουλμάνους της Κύπρου, είχαν τον βηματισμό τους μακράν της Αθήνας και της Άγκυρας. Τα μεγάλα, προς τη βάση, στρώματα της πυραμίδας, ο λαός δηλαδή της Κύπρου, έχει βαθιά στην καρδιά του ριζωμένη την Ορθόδοξη πίστη. Παρέμενε στη βιωματική θεοκεντρικότητα. Μη λησμονούμε ότι το στο Άγιον Όρος έχουμε τρεις Κύπριους ηγούμενους. Βατοπαιδίου, Διονυσίου, Γρηγορίου. Η θεοκεντρική – θρησκευτική συνείδηση του λαού αναπαυόταν από την εμβληματική μορφή του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Έστω και στον χώρο των αδέσμευτων, δεν αμφισβητείτο η ελληνικότητα των επιλογών του θρησκευτικού και πολιτικού ηγέτη τους. Η εθνοκεντρικότητα της ΕΟΚΑ Β' εξέφρασε κυρίως τη νέα τότε γενιά των Κυπρίων, που έζησαν με το όραμα της ένωσης και πίστεψαν ότι θα γινόταν πραγματικότητα.

Η τουρκική εισβολή, που ακολούθησε σε λίγες ημέρες, μετά την ανατροπή του Μακαρίου, με κατάφορη καταπάτηση του Διεθνούς Δικαίου, οδήγησε στην κυπριακή τραγωδία. Πρωθυπουργός της Τουρκίας ήταν ο διανοούμενος και ποιητής Ετζεβίτ, διάδοχος του Ισμέτ Ινονού. Βρισκόμαστε, ως Ελληνισμός, μισό και πλέον αιώνα, μπροστά σ' ένα μείζον εθνικό πρόβλημα. Η Κυπριακή Δημοκρατία, μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παραμένει από το 1974 βαθιά τραυματισμένη, παρόλες τις αποφάσεις του ΟΗΕ και τα οριζόμενα από το Διεθνές Δίκαιο.